ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДИСКУСІЙНОЇ ПЛАТФОРМИ

«ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ»

21 листопада 2025

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-дискусійної платформи
ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ

21 листопада 2025 року

м. Кропивницький

УДК: 364:32:342.78 (477)(082)

Гуманітарна політика в умовах війни: матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 21 листопада 2025 року). Кропивницький, 2025. 393 с.

Затверджено Вченою радою
Донецького державного університету внутрішніх справ
(протокол № 6 від 24 грудня 2025 року)

Публікується за матеріалами Всеукраїнської науково-дискусійної платформи «Гуманітарна політика в умовах війни», 21 листопада 2025 року. Збірник містить тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-дискусійної платформи «Гуманітарна політика в умовах війни», яка відбулася 21 листопада 2025 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників закладів освіти й наукових установ, здобувачів вищої освіти юридичного і правоохоронного напрямів, а також на тих, хто цікавиться питаннями значення та ролі гуманітарної політики в умовах війни, пріоритету особистості, прав і свобод, цінностей демократії, толерантності та відповідальності. Матеріали збірника опубліковані в авторській редакції.

© ДонДУВС, 2025
© Автори тез доповідей, 2025

ЗМІСТ

ВСТУПНІ СЛОВА 20

ПЛАТФОРМА 1.
ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

АБДЕЛЬ ФАТАХ Анна
ПРАВА ДІТЕЙ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ: ПРОБЛЕМИ РЕКРУТАЦІЇ, ОСВІТИ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ 25

БАДАК Максим
ЗАХИСТ ПРАВА НА ОСВІТУ В УМОВАХ ВІЙНИ 28

БАЛЮК Гліб, ЮНІНА Марина
ЗАХИСТ ПРАВ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД 30

БЕЗУСА Юлія
ОСОБЛИВОСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ГЕНЕАЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ 32

БОНДАРЕНКО Артем, ХИТРОВСЬКИЙ Дмитро
ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ 34

БУЛГАКОВА Олена, ХАЧАТРЯН Тігран
ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕТНОПОЛІТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ 36

ВАСІНА Анна, СІРКО Вікторія
ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 38

ДЖУНЬ Софія, ГОРБАЧ-КУДРЯ Іванна
ПАРАДИГМА НОРМ, ЩО ДЕТЕРМІНУЮТЬ СТАТУС ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 40

ДИШЛЕВА Евеліна, БОГУЧАРОВА Олена
ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ 42

КЕНДЮХОВА Антоніна, ПАВЛЮХ Вікторія
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЯКОСТІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 44

КМІТА Назарій, ТАРАНЕНКО Людмила
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ 47

КРИВКО Олена, ПОНОМАРЕНКО Віктор
ПРАВА ЛЮДИНИ ЯК ПРІОРИТЕТ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА 49

КУЧЕР Віталій
ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ 50

ЛИСЮК Ярослав, БАБАНІН Сергій
РОЛЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МИРУ ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ 52

МАКАРЕНКО Олександр, МОРОЗОВ Євгеній
ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 54

МАКАРОВА Олена
КРИМІНАЛІСТИЧНІ МЕТОДИКИ ФІКСАЦІЇ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ; СТАНДАРТИ ЗБИРАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ І ВЕРИФІКАЦІЇ ДОКАЗІВ, А ТАКОЖ УЗГОДЖЕННЯ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ 56

МЄЗЄНЦЄВА Юлія, ГУЗЕНКО Олена
АКТУАЛЬНІ СЕГМЕНТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЖІНОК НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТНІ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ 59

МИРОНЕНКО Валерія, ГУЗЕНКО Олена
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІДИ 61

НАЗАРЕНКО Олександра, МОРОЗ Каріна, САРАНОВ Сергій
ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 63

ОСАДЧЕНКО Валентин, ДУБИНА Олександр, БОГУЧАРОВА Олена
ПРАВОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВІЙНИ 65

ПРИСЯЖНЮК Еміль, ДОВГАНЬ Олена
КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОКУМЕНТУВАННЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ТЕРИТОРІЯХ БОЙОВИХ ДІЙ 67

ПЕШКОВА Анастасія, ЯЛОВА Оксана
МОВА ПРАВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 69

РОСЯК Софія, ПРОЦЬ Іванна
ПРАВОВИЙ СТАТУС ДИТИНИ НАРОДЖЕНОЇ ВНАСЛІДОК СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА, ПОВ'ЯЗНАНОГО З КОНФЛІКТОМ 71

СНІЖКО Софія, ФЕДОРЧАК Ірина
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ 73

СУЮСАНОВ Лут
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 75

ТЕРЕЩУК Микола
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 77

ТОЛМАЧЕВСЬКА Єлизавета, САРАНОВ Сергій
ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 79

ЦУМАРЄВ Марат
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ЛОКАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ 81

ЧАВДАР Дар'я, ХИТРОВСЬКИЙ Дмитро
СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ 83

ШТУРБАБІНА Вікторія, МАКАРЕНКО Олександр
ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВ ЛЮДИНИ 85

ШУЛЬГА Арина, МАКАРЕНКО Олександр
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ 87

ПЛАТФОРМА 2.
ОСВІТА, НАУКА І КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТИ СПРОТИВУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ

БОЛІЛА Світлана
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ АДАПТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ДО ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ 89

ВАКОНЮК Олена, ЛЮБИЧЕНКО Олександр
ОСВІТА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО ВИКЛИКІВ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА 91

ВІНТОНІВ-БАХАРЄВА Світлана
ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА І ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ЕПОХУ ПОСТПРАВДИ 93

ВОЛОБОЄВА Злата, ГАБОРЕЦЬ Ольга
ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ВІДБУДОВИ СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 95

ГОРБАНЬ Олександр
ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ 97

ГОРОДЯНСЬКА Лариса
СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ВІДТВОРЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ПІСЛЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 99

ГРОНА Наталія
УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ 101

ДІХТЯРУК Іоланта, КОМАР Таїсія
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ПІДЛІТКІВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВІЙНИ: ГУМАНІСТИЧНИЙ КОНТЕКСТ 103

ЖЕРДІЙ Ольга, РАДУЛ Ірина
ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВІЙНИ 105

Лариса Городянська,
доцент кафедри менеджменту, системного аналізу та міжнародних відносин,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Київ

СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ВІДТВОРЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ПІСЛЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Відновлення української економіки після російсько-української війни передбачає докорінну трансформацію систем управління ресурсами підприємств, передусім інтелектуальними. Втрата висококваліфікованих кадрів, пошкодження науково-дослідної бази, порушення комунікацій між освітою, бізнесом і державою спричинили ослаблення інтелектуального потенціалу як ключової складової національного відродження. У цих умовах важливим завданням стає формування стратегій інноваційного відтворення інтелектуального потенціалу підприємств, здатних забезпечити конкурентоспроможність, технологічну модернізацію та сталий розвиток економіки України.

Метою є визначення стратегічних напрямів та механізмів інноваційного відтворення інтелектуального потенціалу підприємств у післявоєнний період.

Досягнення мети передбачає вирішення таких завдань: оцінити наслідки війни та можливості для відновлення інтелектуального потенціалу підприємств; обґрунтувати сутність інноваційного відтворення знаннєвих ресурсів; визначити стратегічні напрями та механізми їх реалізації.

1. Стан інтелектуального потенціалу підприємств та особливості його трансформації після війни. Російсько-українська війна призвела до значних втрат у кадровому складі підприємств, руйнування освітніх і наукових зв’язків, загібелі та / або відтоку фахівців за кордон. Разом із тим виникли нові форми організації праці – дистанційна співпраця, цифровізація комунікацій, використання штучного інтелекту в управлінні бізнес-процесами. Формується новий тип інтелектуального потенціалу – резильєнтно-інноваційний, який характеризується гнучкістю, здатністю до навчання, міждисциплінарністю знань та орієнтацією на креативне розв’язання кризових ситуацій.

2. Сутність інноваційного відтворення інтелектуального потенціалу. Інноваційне відтворення передбачає не просте відновлення кадрового потенціалу, а створення якісно нової моделі розвитку знань і компетентностей [1, с. 500-502]. Його зміст полягає у формуванні системи безперервного навчання працівників; впровадженні цифрових технологій управління знаннями; розвитку корпоративної культури інновацій і творчої ініціативи; інтеграції бізнесу, освіти та науки у єдину екосистему знань.

3. Стратегічні напрями інноваційного відтворення. У післявоєнний період доцільно реалізовувати п’ять взаємопов’язаних стратегій інноваційного відтворення інтелектуального потенціалу підприємств:

1) *Освітньо-інтеграційна стратегія* – розвиток партнерств між підприємствами та закладами освіти, створення корпоративних університетів, дуальних програм, системи стажувань і підвищення кваліфікації кадрів у сфері STEAM-дисциплін.

2) *Цифрово-інноваційна стратегія* – впровадження платформ управління знаннями, штучного інтелекту, Big Data, технологій блокчейну для автоматизації процесів генерації й обміну знаннями.

3) *Рееміграційна стратегія* – залучення українських фахівців, які працюють за кордоном, через програми дистанційної співпраці та стартапи.

4) *Кооперaційно-кластерна стратегія* – створення інноваційних кластерів, де підприємства, університети та дослідницькі центри об'єднуються для реалізації спільних проєктів.

5) *Соціально-мотиваційна стратегія* – посилення мотивації персоналу до розвитку знань, формування етичного лідерства й забезпечення умов для самореалізації працівників [2, с. 193-198].

4. Механізми реалізації стратегій. Для впровадження зазначених стратегій необхідно застосовувати низку організаційно-економічних механізмів, серед яких: створення цифрових навчальних платформ; державно-приватні партнерства у сфері освіти; грантове фінансування стартапів; впровадження компетентнісних моделей оцінювання персоналу; розвиток внутрішніх R&D центрів.

5. Очікувані результати та перспективи розвитку. Реалізація запропонованих стратегій дозволить відновити кадровий потенціал підприємств, інтегрувати українські підприємства до європейського простору знань, підвищити ефективність інноваційних процесів і конкурентоспроможність продукції, сформувати нову модель післявоєнної економіки, де інтелектуальний капітал стає основним драйвером розвитку держави.

Отже, інноваційне відтворення інтелектуального потенціалу є ключовим чинником економічного відродження України. Запропоновані стратегії – освітньо-інтеграційна, цифрово-інноваційна, рееміграційна, кластерна та соціально-мотиваційна – створюють систему взаємодії держави, бізнесу та науки, що забезпечить перехід до сталого інноваційного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Городянська Л. В. Парадигма інноваційного відтворення економічних ресурсів підприємства**.** *Сталий розвиток економіки : економічний науково-практичний журнал.* Хмельницький: Університет економіки та підприємництва. № 4 (55). С. 498-504. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-67.

2. Gorodianska L. V. Motivation of managers of business entities in times of crisis and war: challenges and transformations. *Financial and credit systems: prospects for development : collection of scientific works.* Kharkiv : V.N. Karazin Kharkiv National University 2025. № 3 (18). pp. 190-203. DOI: https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-3-15.